

prof.Ewa Latkowska-Żychska
Akademia Sztuk Pięknych
Im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

Warszawa 13.02.2019

RECENZJA

pracy doktorskiej mgr Katarzyna Porczak w związku z jej przewodem doktorskim z dziedziny sztuk plastycznych

w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne

wszczęty przez Radę Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie a wyznaczającym moją osobę jako recenzenta w tym przewodzie uchwałą nr. 71/2018 z dnia 13 grudnia 2018r.

Katarzyna Porczak jest absolwentką Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie.

Dyplom z Wyróżnieniem Dziekańskim w Pracowni Rzeźby prof. Adama Myjaka uzyskała w 2007 roku. Po ukończeniu studiów podejmowała szereg działań. 2007-2008 jako asystent stażysta do prowadzenia zajęć z rysunku na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Marii – Curie Skłodowskiej. Od 2014 jako nauczyciel w Gimnazjum nr.6 w Warszawie. Prowadziła działalność popularyzatorską wygłaszając referaty, współdziałała przy realizacjach scenografii, jej realizacje rzeźbiarskie są statuetkami nagród „żurawie”, jako nagroda kulturalna Radia Lublin 2009r, 2008, „mrówkojady” jako nagroda w I Lubelskiej Gali Filmu Niezależnego 2007r.

Katarzyna Porczak w latach 2008- 2017 zrealizowała 12 wystaw indywidualnych między innymi w 2008 “cor” performance - L2 Teatr Muncypalny we Lwowie, 2008 “Metafora terażniejszości” - Galeria Kropka, Czeski Cieszyn, 2016 „Okamgnienie” w Galeria Gardzienice OPT Lublin, 2016 - „Przewodnik błędzących” Konicek - w Muzeum Etnograficznym w Warszawie a także w Galeria Kotłownia w Garwolinie w 2016r. i w Galerii Sztuki GJB w Warszawie w 2017r. Życiorys artystyczny podaje również informację o wzięciu udziału w 25 wystawach zbiorowych między innymi :” Autograf 2008 „ Muzeum Lubelskie, 2007 „Przegląd Artystyczny „Pupa” Warszawa- gdzie otrzymała wyróżnienie,

„Kulumna Sztuki „, M25 Warszawa – 2006 rok 2009 “Piękne Polki” in Art Hause Galery-Erfstadt, Niemcy 2014 Interdyscyplinarny Festiwal Sztuki 2014 Miasto Gwiazd, Żyrardów .

Jak wskazuje przedstawiona do przewodu dokumentacja Katarzyna Porczak uczestniczyła w licznych kursach , warsztatach i szkoleniach najczęściej związanych z nauczaniem plastyki z ukierunkowaniem na psychologiczne aspekty tego nauczania.

W 2017 magister Katarzyna Porczak podjęła studia doktoranckie w trybie niestacjonarnym na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Promotorem jej pracy doktorskiej została prof. Dorotea Grynczel. Rozprawa doktorska pt. ”Kolor jako dominanta przestrzeni” napisana została pod kierunkiem prof.dr.hab. Stanisława Baja.

Dokumentacja dotycząca wszczęcia przewodu doktorskiego na Wydziale Malarstwa zawiera szeroki materiał ikonograficzny również ten sprzed wszczęcia przewodu. Są to fotografie działań malarskich gdzie krystalizuje się koncepcja autorska postrzegania koloru jako dominanty widzialnego i odczuwalnego świata. 28 szkiców koncepcyjnych formatu kilkunastu centymetrów powstałych w latach 2007 – 2013 namalowanych jest głównie akwarelą . Szkice te są udokumentowaniem poszukiwań . Autorka szuka formy która najlepiej oddałaby świetlistość i energię kolorów. Kolekcja tych szkiców pokazuje wybór i odrzucenie. Odrzucane zostają te , które odwołują się do form przedstawiających .Pozostawione i dalej rozwijane są formy abstrakcyjne .Tę decyzję uważam za słuszną mimo skojarzeń z twórczością artystów amerykańskich „malarstwa barwnych płaszczyzn” którą omawia Katarzyna Porczak w części teoretycznej doktoratu. Autorka jest więc świadoma genezy swoich poszukiwań.

Dalej dokumentacja fotograficzna dotycząca lat 2013 -2017 prezentują 42 kompozycje . Są to w większości obrazy olejne o zdecydowanie większych formatach. Kolekcja zawiera również prace powstałe na podłożu bezgruntowym. Całość stanowi rozwinięcie koncepcyjne wcześniejszych poszukiwań . Zostaje włączony do kolekcji jedwab naturalny co uważam za interesujący etap pracy nad kolorem. Jedwab w swojej transparentnej naturze wchodzi w relacje ze światłem . Kolor bez światła nie istnieje . Jedwab nadaje świetlistości barwom. Załączona dokumentacją kolekcja malarska obrazów zawiera również różną interpretacje tematyczną. Tytuły prac to: ”Ciała niebieskie „ , „Dzieci wszechświata” , „Nim świat został stworzony” portretowane są również zwierzęta i ludzie. Ten cykl prac powstały na podłożu gruntowym i bezgruntowym otwiera i precyzuje temat rozprawy doktorskiej : ”Kolor jako

dominanta przestrzeni”. Precyzuje się sedno poszukiwań. Odrzucona zostaje figuratywność i realistyczne odniesienia mimo iż świat realny staje się źródłem inspiracji.

3

Kolor pojawia się w naturze tam gdzie ma ona biologiczny interes w przykładach fauny i flory. W dojrzałych owocach , w ważnych biologicznie detalach ciała , w spektakularnych zachodach słońca a także w drobnych okruchach świata jak ptasie pióra czy skrzydła motyli. Magister Katarzyna Porczak zainspirowała się właśnie tymi nasyconymi kolorem okruchami świata. Analizie formalnej zostały poddane skrzydła motyli. W potocznej symbolice funkcjonujących znaczeń motyle kojarzone są z lekkością bytu a nawet banałem. W historii dawniejszych kultur , które przytacza doktorantka w rozprawie pisemnej , przepoczwarczenie motyla zyskało godność tajemnicy przeistoczenia duszy. Wrażliwe oko analizując kolorystyczne detale motyli skrzydeł , dopatruje się głębszych powiązań z strukturami budowy świata . Wyabstrahowane z kontekstu detale i struktury otwierają inne znaczenia i powiązania.

Fakt przeskalowania przez autorkę detalu i użycia go w powiększonej skali jako kompozycje otwarte , otwiera przestrzenie i wiedzie w realia powidoków. Katarzyna Porczak poddając analizie plamy koloru na motyli skrzydłach przenosi je na malarskie podłoże .Tam stają się zapisem przemienności kolorystycznej . Odnoszą się bardziej do kosmicznych przestrzeni jakie mamy możliwość oglądać za pośrednictwem współczesnych technologii. To : Kompozycja VIII, 2018, olej, 100 x 70 cm. Kompozycja XI, 2018, olej, 100 x 70 cm , Kompozycja XIII, 2018, olej, 100 x 70 cm .Także formy egzystujące na motyli skrzydłach pozbawione swojego miejsca w realu , wyabstrahowane i na nowo odczytane mają tutaj również inną wymowę i znaczenie: Kompozycja I, 2018, jedwab, 280 x 184 cm Kompozycja III, 2018, olej, 100 x 70 cm Kompozycja IV, 2018, olej, 15,5 x 10 cm Kompozycja V, 2018, jedwab, 280 x 184 cm wygenerowały nowe formy i nowe dla nich przestrzenie. Proces powstawania zapisów tych inspiracji z racji sposobów ich powołania wnosi nową jakość. Wprowadzenie jedwabiu jako podłoża bezgruntowego wymaga zapanowania nad technologią. Zarówno technika olejna jak i malarstwo na jedwabiu wymagają zdecydowanych , wykonanych wprawną ręką gestów malarskich. Obrazy powstałe manualnie mają inną energię niż te powołane ekranami elektronicznymi różnych rozmiarów. Wybór detali , ich przetworzenie , gest będący zapisem ręki , różnorodność współdziałania z podłożem gruntowanym i bezgruntowym stworzyły nową jakość tej kolekcji.

Katarzyna Porczak poprzedziła swoje doświadczenia malarskie rozważaniami teoretycznymi . Szukała odpowiedzi na zadawane sobie pytania w lekturze dotyczącej budowy mózgu i oka , świadomości widzenia , historii koloru i malarstwa ,symboliki znaczeń .

Swoją rozprawą teoretyczną pt: ”Kolor jako dominanta przestrzeni” wiedzie czytającego przez te światy. Ta podróż przez różne obszary wiedzy porusza zagadnienia złożoności zjawiska koloru od fizycznych przyczyn jego powstawania po świadomość widzenia. Sama podróż jest

wartością , ale nie odpowie na wszystkie pytania i zawsze zadaje nowe. Ten etap podróży Katarzyna Porczak kończy analizą twórczości własnej i innych artystów. To odniesienie wiedzy do zagadnień związanych ze sztuką uważam za najistotniejszy element pracy pisemnej. Artyści obdarzeni są intuicją i często wybiegają przed szereg nauki znajdując drogę na skróty , która to

4

jest obrazem ich poszukiwań. Obraz ten ma zalety dialogu z innymi poszukującymi . Sztuka odnosi się do szerszego spektrum uczuć i odczuć jakie kontakt z nią wnosi. Dlatego przetrwała i towarzyszy człowiekowi w jego historii ciągle inspirując nowych adeptów. Przychyłam się więc do opinii Katarzyny Porczak cytując poniżej wypowiedź zawartą w jej pracy doktorskiej „ *w oparciu o zdobytą wiedzę, własne przeżycia, odkrycia oraz przeczucia i intuicję zbudowałam osobistą przestrzeń mieniącą się wieloma znaczeniami.*”

Konkluzja

Po przeanalizowaniu i ocenie dorobku artystycznego oraz pracy doktorskiej pani mgr. Katarzyna Porczak przygotowanej pod opieką promotorską prof. Doroty Grynczel i prof. Stanisława Baja uważam, że w świetle stosowanych przepisów określonych w art. 13. ust.1. ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym, przedstawiona do recenzji praca spełnia wymagania stawiane rozprawom doktorskim.

Prof. Ewa Latkowska-Żychska